AUDITO KOMITETO PRANEŠIMAS

2014-07-24

Dėl specialisto išvados rengimo

Audito komitetas gauna paklausimų, susijusių su auditorių, kaip teismo ekspertų ar specialistų, teikiamomis paslaugomis. Atsižvelgiant į šiuos paklausimus, Audito komitetas organizavo diskusiją, kurios tikslas buvo aptarti ir apibrėžti, kokia tvarka turėtų būti teikiamos auditorių specialistų išvados, bei aptarti, kokia turėtų būti specialisto teikiamos išvados forma.

Atkreiptinas dėmesys, kad išskiriami du atvejai: auditorių teismo ekspertu[1] paskiria teismas; auditorių, kaip specialistą, pasamdo viena iš proceso šalių, kad jis pateiktų savo nuomonę.

Pirmuoju atveju, kai auditorių teismo ekspertu paskiria teismas, atliekama teismo ekspertizė, kurią reglamentuoja Lietuvos Respublikos teismo ekspertizės įstatymas. Pagal šio įstatymo reikalavimus teismo ekspertizės rezultatus ekspertas įformina surašydamas ir pateikdamas teismui **ekspertizės aktą**. Toks aktas susideda iš įžanginės dalies, tiriamosios dalies ir išvadų.

Antruoju atveju, kai auditorių, kaip specialistą, pasamdo viena iš proceso šalių, auditorius pateikia savo nuomonę dėl klausiamo dalyko ir savo darbo rezultatus įformina surašydamas dokumentą, kurį Audito komitetas rekomenduoja vadinti **specialisto išvada**.

Rengiant specialisto išvadą siūloma vadovautis šiomis Audito komiteto rekomendacijomis.

1) *Sutartis dėl užduoties.*

Audito komitetas tokio pobūdžio užduotį rekomenduoja sutartyje įvardinti auditoriaus teikiamomis konsultacijomis. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu nėra profesinio standarto, reglamentuojančio tokio pobūdžio užduoties atlikimą, auditorius sutartyje gali nurodyti, jog auditorius vadovaujasi Tarptautinės buhalterių federacijos buhalterių profesionalų etikos kodeksu ir savo profesine patirtimi. Sutartyje dėl užduoties taip pat rekomenduojama įvardinti, jog darbo rezultatai bus įforminami surašant dokumentą, vadinamą specialisto išvada.

2) *Specialisto išvados forma ir turinys.*

Kaip jau minėta, šiuo metu nėra profesinio standarto, reglamentuojančio tokio pobūdžio užduoties atlikimą, be to, kadangi kiekviena užduotis yra labai unikali, specialisto išvados pobūdis taip pat gali skirtis. Audito komitetas rekomenduoja specialisto išvadą rengti, įtraukiant šias dalis: įžanginė dalis, tiriamoji dalis ir išvados.

Įžanginėje dalyje auditorius turėtų nurodyti, kad užduotį atliko, remdamasis su užsakovu pasirašyta sutartimi ir vadovaudamasis Tarptautinės buhalterių federacijos buhalterių profesionalų etikos kodeksu ir savo profesine patirtimi. Taip pat rekomenduojama išdėstyti, kokie dokumentai auditoriui buvo pateikti ir kokie klausimai užduoti. Įžanginėje dalyje auditorius gali nurodyti, kad specialisto išvada yra skirta užsakovui arba/ir teismui, bei, jei reikalinga, specialisto išvados naudojimo apribojimus.

Tiriamojoje dalyje auditorius turėtų nurodyti, kokias procedūras atliko ir kokius rezultatus gavo, priklausomai nuo užduoties pobūdžio. Jeigu auditoriui pateiktų dokumentų nepakanka išvadai pateikti ir nėra galimybės gauti papildomos informacijos arba auditoriui pateikti klausimai išeina už jo specialių žinių ribų, auditorius turėtų tai aiškiai įvardinti specialisto išvados tiriamojoje dalyje arba turėtų apsvarstyti galimybę atsisakyti užduoties.

Išvadose auditorius turėtų suformuluoti motyvuotus atsakymus į visus pateiktus klausimus.

Atkreipiamas dėmesys, kad auditorius turi vengti vertinti kito auditoriaus ar kito specialisto darbą, taip pat vengti vartoti tokias frazes kaip „pažeidė teisės aktus“, „neturėjo kompetencijos“, „vertina neigiamai / teigiamai / palankiai“, „viršijo įgaliojimus“ ar pan. Auditorius turėtų tik išdėstyti nustatytus faktus ir pareikšti savo nuomonę, atsakydamas į jam pateiktus klausimus.

---

[1] Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašas, tvarkomas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, skelbiamas ministerijos interneto svetainėje www.tm.lt.